

Kouluttajan opas

Moduuli 6

Monimutkaiset viestintävälineet

Esittäjän nimi: _____

Päivämäärä: _____

COM-IN KA220-VET-
9A87A6EF © is licenced
under CC BY-NC-SA 4.0.

Co-funded by
the European Union

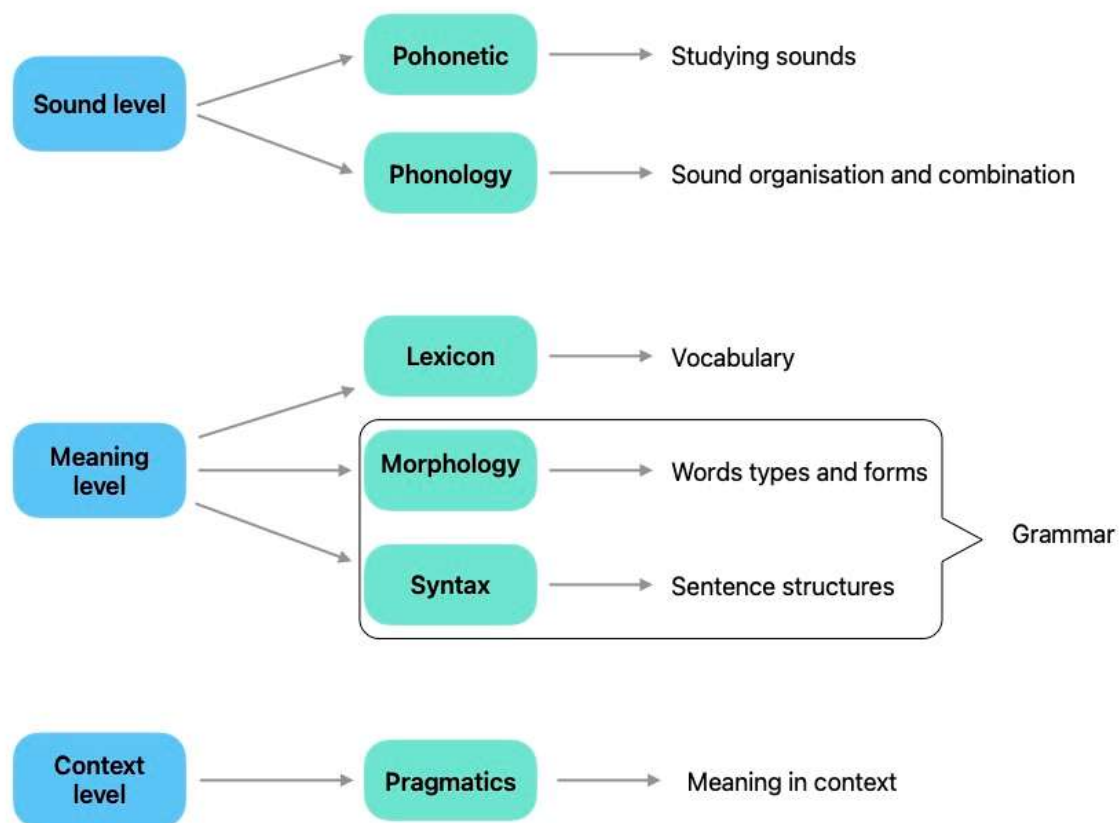
Osaamistavoitteet

Tässä osiossa opit:

- Miten suullinen kieli kehittyy IDD-henkilöillä,
- Mitkä ovat suurimmat vaikeudet, joita IDD-henkilöt kohtaavat suullisessa viestinnässä.

Sisältö

Kun tarkastellaan henkilön suullista kielen kehitystä, useita osatekijöitä on tarkasteltava erikseen ja suhteessa toisiinsa.

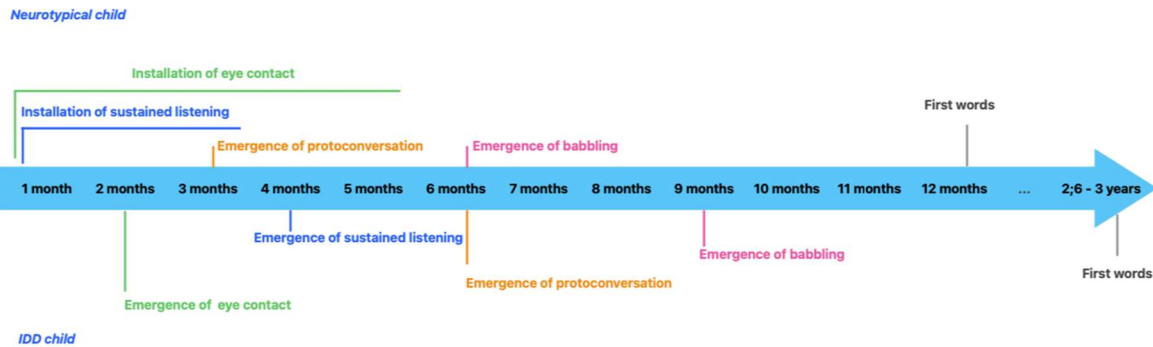

Henkisen kehityksen häiriöiden yhteydessä jokainen sen komponentti muuttuu. Lapsen kehitys on viivästynyt neurotyypilliseen lapseen verrattuna, mutta se on myös hidasta ja yleensä keskeneräistä. Lisäksi useimmissa älyllisen vamman geneettisissä oireyhtymissä havaitaan

erityisiä kielentuotannon puutteita verrattuna neurotyypillisiin lapsiin, jotka vastaavat sanattoman henkisen iän perusteella (Chapman, 2006; Chapman ym., 1990; Miolo Giuliana et al., 2005; Comblain & Thibaut, 2009, 2020; Comblain ym., 2023). Rondal ja Comblain (1999) tiivistää IDD-ihmisten, erityisesti Downin oireyhtymää sairastavien, yleiset vaikeudet seuraavasti.

Kielikomponentti	Oireoppi
Artikulaatio ja auditiivinen syrjintä ↓ Äänitaso	Artikulaatio- ja yhteisartikulaatiovaikeudet monimutkaisimpien foneemien kanssa (esim. supistava konsonantti /f/, /s/ jne., jotka edellyttävät kasvojen lihasten hallintaa ja hallintaa) Kuulosyrjinnän hidas ja joskus epätäydellinen kehitys
Sanasto ja semanttinen ↓ Merkityksen taso	Vähentynyt sanasto sekä sanojen lukumäärän että näihin sanoihin liittyvien semanttisten ominaisuuksien suhteen (esim. ongelmat luokkien rakentamisessa tai nimien yleistäminen saman luokan samankaltaisiin kohteisiin)
Morfosyntaksi ↓ Merkityksen taso	Lausuntojen lyhyempi pituus ja rakenteellinen monimutkaisuus Taivutusmorfologian puute (esim. monikkomerkintä substantiiveissa ja verbeissä, aikamuoto verbeissä jne.) Monimutkaisten ja yhdistettyjen lauseiden heikko ymmärtäminen ja tuottaminen
Pragmatiikka ↓ Kontekstin taso	Edistyneiden pragmaattisten taitojen hidas kehittäminen (esim. keskusteluaiheen kehittäminen, keskusteluun osallistuminen, ihmissuhdepyynnöt, sanallisen vuorovaikutuksen seuranta muiden ihmisten kanssa, viiteviestintä).
Diskursiivinen organisaatio ↓ Kontekstin taso	Alikehittyneet kielen makrorakenteet Puheesta puuttuu johdonmukaisuus ja yhtenäisyys, ja ajatuksia on vaikea yhdistää toisiinsa

Erot neurotyypillisten lasten kehityksessä voidaan nähdä jo esiverbaalisessa vaiheessa eli lapsen ensimmäisenä elinvuotena ennen ensimmäisten sanojen ilmestymistä. Ensimmäisten viestintäkäyttäytymisten syntymisen aikajärjestys voidaan esittää seuraavasti.

Kuten voidaan nähdä, erot neurotyypillisten vauvojen kanssa alkavat näkyä jo ensimmäisen elinkuukauden aikana. Näillä alkuvaiheen aukoilla on suuri vaikutus myöhempään kielen ja viestinnän kehitykseen, jossa kuilu neurotyypillisten lasten kanssa kasvaa vähitellen sekä tuotannon että ymmärtämisen suhteen. Huomaa, että jos autistiset piirteet liittyvät IDD-tilaan, kuilu IDD-autistisen henkilön kommunikaatiokäyttäytymisen ja neurotyypillisen vauvan viestintäkäyttäytymisen välillä on paljon tärkeämpi.

Puheen ja kielen myöhäisen alkamisen lisäksi IDD-potilaiden tuotosta leimaa usein ymmärrettävyyden puute, varsinkin kun oro-kasvojen poikkeavuuksia esiintyy, kuten Downin oireyhtymässä ja monissa geneettisissä oireyhtymissä.

Bibliografia

- Barrett, MD ja Diniz, F. A. (1989). Leksikaalinen kehitys henkisesti vammaisilla lapsilla. *Kehitysvammaisten kieli ja viestintä*, 3-32.
- Bassano, D. (2000). Substantiivien ja verbien varhainen kehitys ranskaksi : Sanaston ja kieliopin välisen rajapinnan tutkiminen. *Lapsen kielen lehti*, 27(3), 521-559. <https://doi.org/10.1017/S0305000900004396>
- Berglund, E., Eriksson, M., & Johansson, I. (2001). Vanhempien raportit puhutusta kielitaidosta lapsilla, joilla on Downin oireyhtymä. *Puheen, kielen ja kuulon tutkimuksen lehti*.
- Chapman, R. (2006). Kielten oppiminen Downin oireyhtymässä : Puhe- ja kieliprofiili verrattuna nuoriin, joilla on tuntemattoman alkuperän kognitiivisia häiriöitä. *Downin oireyhtymän tutkimus ja käytäntö*, 10(2), 61-66. <https://doi.org/10.3104/reports.306>
- Chapman Robin S., Lintu Elizabeth Kay-Raining ja Schwartz, Scott E. (1990). Downin oireyhtymää sairastavien lasten nopea sanojen kartoitus tapahtumayhteyksissä. *Puhe- ja kuulohäiriöiden lehti*, 55(4), 761-770. <https://doi.org/10.1044/jshd.5504.761>

- Comblain, A., & Thibaut, J.-P. (2009). Neuropsykologinen lähestymistapa Downin oireyhtymään. *Kehitysneuropsykologian käsikirja*, 491-522.
- Comblain, A., & Thibaut, J.-P. (2020). Downin oireyhtymä. Teoksessa *Traité de Neuropsychologie de l'enfant* (s. 378-400). De Boek.
- Comblain, A., Witt, A., & Thibaut, J.-P. (2023). Leksikaalinen kehitys älyllisen vamman yhteydessä: päivitys asiasta. *Ranskan psykologia*, 68 (1), 91-115. <https://doi.org/10.1016/j.psfr.2022.03.001>
- Miolo Giuliana, Chapman, Robin S., & Sindberg, Heidi A. (2005). Lauseiden ymmärtäminen nuorilla, joilla on Downin oireyhtymä ja tyypillisesti kehittyvät lapset. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 48(1), 172-188. [https://doi.org/10.1044/1092-4388\(2005/013\)](https://doi.org/10.1044/1092-4388(2005/013))
- Rondal, J.-A., & Comblain, A. (1999). Nykyiset näkökulmat kehitysdysfasioihin. *Neurolingvistiikan lehti*, 12(3-4), 181-212. [https://doi.org/10.1016/S0911-6044\(99\)00014-7](https://doi.org/10.1016/S0911-6044(99)00014-7)
- Zampini, L., & D'Odorico, L. (2011). Leksikaalinen ja syntaktinen kehitys italialaisilla lapsilla, joilla on Downin oireyhtymä. *Kansainvälinen kieli- ja viestintähäiriöiden lehti*, 46(4), 386-396.

